

просторі та відчути себе в ньому так, як у реальному житті [2].

У віртуальному середовищі учні не відволікатимуться на зовнішні подразники, що дозволяє їм повністю зосередитися на навчальному матеріалі. Технології віртуальної реальності надають можливість контролювати і змінювати сценарії подій. Учень може стати свідком процесів у географічній оболонці, провести експеримент з фізики або хімії, або ж вирішити завдання в доступній і ігровій формі [3].

Віртуальна реальність (VR) та інтерактивні географічні інструменти надають учням можливість зануритися в навчальний матеріал на новому рівні. За допомогою віртуальних екскурсій студенти можуть відвідувати історичні місця, музеї та природні об'єкти, що дозволяє їм глибше зрозуміти теми. Інтерактивні симуляції, наприклад, моделювання геологічних процесів або змін клімату, дають можливість вивчати складні концепції через практичний досвід.

Отже, VR та інтерактивні географічні інструменти відкривають нові горизонти в освіті, роблячи навчання більш доступним, захоплюючим і ефективним. Важливо підкреслити, що для досягнення цих цілей необхідне набуття «інформаційно-цифрової компетентності», що передбачає впевнене та критичне використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) для створення, пошуку, обробки та обміну інформацією в різних сферах діяльності.

Список використаних джерел:

1. Віртуальна та доповнена реальність: як нові технології надихають вчитися [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://osvitoria.media/opinions/virtualna-ta-dopovnena-realnist-yakoju-mozhe-buty-suchasna-osvita/>.

2. Віртуальна реальність замість звичних підручників. Автор Ксенія Матроскіна. URL: <https://vido.com.ua/article/21907/virtualna-realnist-zamist-zvichnikh-pidruchni>.

3. Віртуальна та доповнена реальність: як нові технології надихають на навчання. URL: http://pk.ucoz.ua/news/virtualna_ta_dopovnena_realnist_jak_novi_tekhnologiji_nadikhajut_vchitisja/2019-11-14-52.

Катерина КУШТА

магістрантка II курсу

спеціальності 014 Середня освіта (Географія)

Науковий керівник – доц. Богдан ЗАБЛОЦЬКИЙ

КОМПОНЕНТНА СТРУКТУРА ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ ЛЬВІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Актуальність дослідження. Система освіти є складним поєднанням багатьох компонентів (закладів, установ, організацій, підприємств, управлінських структур) на певній території, які внаслідок

функціонування у взаємодії забезпечують потреби населення в освіті.

Відповідно до комплексу історичних, соціально-демографічних та економіко-географічних чинників на території сучасної Львівської міської територіальної громади сформувалася система освіти, яка у компонентній структурі закладів освіти поєднала такі основні елементи: заклади дошкільної освіти (ЗДО), заклади середньої освіти (ЗСО), заклади вищої освіти (ЗВО), заклади освіти у сфері культури, заклади освіти у сфері спорту та відпочинку, заклади інших видів освіти.

Структура закладів освіти перебуває у постійній динаміці, але має суттєву інерцію. В умовах війни, зміни показників природного приросту населення, значних внутрішніх та зовнішніх міграцій, місцевим та державним органам управління слід вчасно приймати виважені рішення щодо реорганізації системи з метою оптимізації витрат та забезпечення потреб населення в освіті.

Метою статті є виявлення сучасної компонентної структури закладів освіти Львівської міської територіальної громади для проведення подальших суспільно-географічних досліджень структури та територіальної організації системи освіти регіону.

Під час проведення дослідження використано дані із сайтів Єдиної державної електронної бази з питань освіти (ЄДЕБО) [1], Управління освіти департаменту розвитку Львівської міської ради [2], Головного управління статистики у Львівській області [4].

Вклад основного матеріалу. Львівська міська територіальна громада об'єднує 20 населених пунктів, серед них 3 міста (Винники, Дубляни, Львів), 2 селища (Брюховичі, Рудне) та 15 сіл (Великі Грибовичі, Воля-Гомулецька, Гряда, Завадів, Зарудці, Зашків, Збиранка, Лисятичі, Малехів, Малі Грибовичі, Малі Підліски, Підбірці, Підрясне, Рясне-Руське, Ситихів. Проте не у кожному з них є заклади освіти.

У зв'язку з тим, що м. Львів є найбільшим населеним пунктом, а також адміністративним центром району і області, тут зосереджено близько 90 % закладів освіти Львівської міської територіальної громади.

За даними сайту Львівської міської ради [2] станом на кінець 2024 р. дошкільна освіта здійснюється у 104 дошкільних навчальних закладах (ДНЗ): № 1-3, 6, 7, 12, 14, 18, 21, 23, 25, 26, 29-33, 35, 37, 38, 40-45, 48, 51, 52, 55, 57, 67, 69-71, 73, 75, 86, 88, 89, 92-96, 104-106, 109, 114, 116, 118, 121, 125, 127-136, 139, 143, 144, 147, 149, 153-156, 159, 160, 163, 165-167, 169-171, 175, 176, 179-181, 183, 187, Добрий старт, Казка, Лісова казка, Християнський дитячий садок, школах-садках Арніка, Барвінок, Веселка, Дзвіночок, Любисток, Малюк, Один-два-три, Провесінь, навчально-реабілітаційних центрах Джерело та Левеня.

Початкову, базову загальну та повну загальну середню освіту

надають понад 110 закладів освіти. В місті є понад 60 типових середніх загальноосвітніх шкіл: № 1, 3, 6-9, 10, 13, 15, 18, 20, 21, 23, 24, 27, 29, 30-33, 35-38, 40-44, 47-55, 60, 62, 63, 65-68, 70-74, 77, 78, 82-84, 86, 87, 90, 92, 95-100. Також функціонують 13 шкіл з поглибленим вивченням іноземних мов: № 2, 4, 5, 45, 46, 57, 75, 81, 91, 93 (англійської); № 8, 28 (німецької); № 69 (французької). Для осіб із складним графіком дня працюють 5 вечірніх шкіл: № 12, № 17, № 19, № 22, № 28.

Для дітей із спеціальними потребами у місті діють: середня санаторна школа-інтернат № 1 (для дітей із серцево-судинними захворюваннями); середня загальноосвітня школа-інтернат № 2; спеціальні загальноосвітні школи-інтернати № 100, № 101 Марії Покрови (для глухих дітей), № 102 (для розумово відсталих дітей), № 104, для дітей з важкими порушеннями мови, для дітей з малими та затухаючими формами туберкульозу та із зниженим зором.

Багато шкіл міста є приватними. Серед них, школи-садки: Берегиня, Ерудит, Софія; початкові школи: Джерельце, Первоцвіт, Світанок; школа-ліцей Оріяна; середні загальноосвітні школи: Альфа, Відродження, Глобал кідс, Дивосвіт, Лідер, Надія, Перлина, Перспектива, Святої Софії, Тривіта, Школа дружна до дитини, Школа радості, IT'S School.

В місті функціонують 19 гімназій, що забезпечують здобуття базової середньої освіти (5-9 класи): Брати Ізраїлю, Відродження, Галицька, Гроно, Євшан, Класична гімназія при ЛНУ ім. І. Франка, Львівська академічна гімназія при НУ «Львівська політехніка», Львівська гімназія ім. В. Симоненка, Львівська гімназія міжнародних відносин ім. Василя Стуса, Львівська лінгвістична гімназія, Львівська медична гімназія, Львівська правничка гімназія, Львівська приватна правничка гімназія, Львівська українська гуманітарна гімназія, Львівська українська приватна гімназія, Престиж, Приватна гімназія ім. Бл. К. Шептицького, Сихівська, Школа-гімназія.

У Львові працюють 18 ліцеїв, які є загальноосвітніми навчальними закладами, що забезпечують здобуття профільної середньої освіти: Галицький правничий ліцей «Ерудит», Кооперативний економіко-правовий ліцей, Львівський державний ліцей з посиленою військово-фізичною підготовкою, Львівський економічний ліцей, Львівський ліцей менеджменту, Львівський приватний технічний ліцей, Львівський професійний ліцей, Львівський професійний ліцей залізничного транспорту, Львівський професійний ліцей комп'ютерних технологій, Львівський професійний ліцей побутового обслуговування, Львівський професійний ліцей торгівлі та сфери послуг, Львівський професійний ліцей харчових технологій,

Львівський технологічний ліцей, Львівський фізико-математичний ліцей при ЛНУ ім. Івана Франка, Львівський художній ліцей, Львівській національній академії мистецтв, Перший інноваційний приватний Львівський ліцей, Ставропігійський професійний ліцей.

20 коледжів міста забезпечують здобуття профільної середньої, професійної (професійно-технічної) або фахової передвищої освіти. Серед них: Коледж Національного університету «Львівська політехніка», Львівський автомобільно-дорожний коледж Національного університету «Львівська політехніка», Львівський державний коледж декоративного і ужиткового мистецтва ім. І. Труша, Львівський державний медичний коледж ім. А. Крупинського, Львівський коледж будівництва, архітектури та дизайну, Львівський коледж Державного університету інформаційно-комунікативних технологій, Львівський коледж легкої промисловості, Львівський коледж харчової та переробної промисловості Національного університету харчових технологій, Львівський кооперативний коледж економіки і права, Львівський медичний коледж післядипломної освіти, Львівський поліграфічний коледж Української академії друкарства, Медичний коледж Львівського національного медичного університету ім. Данила Галицького, Медичний коледж «Монада», Педагогічний коледж Львівського національного університету ім. І. Франка, Правничий коледж Львівського національного університету ім. І. Франка, Природничий коледж, Техніко-економічний коледж Національного університету «Львівська політехніка», Технічний коледж Національного університету «Львівська політехніка», Технологічний коледж Національного університету «Львівська політехніка», Технологічний коледж Національного державного лісотехнічного університету.

16 училищ м. Львів проводять освітню діяльність із надання фахової вищої освіти першого рівня акредитації: Вищі професійні училища № 20, №29, №63, Вище професійне училище комп'ютерних технологій та будівництва, Вище професійне училище ресторанного сервісу та туризму, Живе слово, приватна СЗШ при західній конференції ЦАСД, Львівське вище професійне художнє училище, Львівське державне музичне училище ім. С. П. Людкевича, Львівське державне училище фізичної культури, Львівське училище культури і мистецтва, Медичне училище «Медик», Міжрегіональне вище професійне училище автомобільного транспорту та будівництва, Міжрегіональне вище професійне училище залізничного транспорту, Міжрегіональне вище професійне училище зв'язку, Міжрегіональний центр професійно-технічної освіти художнього моделювання і

дизайну міста Львова, Молодіжний навчальний екуменічний центр ім. Св. Івана Боско.

Вищу освіту першого рівня акредитації надають і 3 технікуми: Екологічний політехнікум Львівського державного аграрного університету, Львівський технікум залізничного транспорту, Львівський технікум м'ясо-молочної промисловості.

У місті є багато закладів вищої освіти третього та четвертого рівня акредитації. Тут зосереджено 5 інститутів: Львівський інститут банківської справи Національного університету банківської справи, Львівський інститут економіки і туризму, Львівський інститут менеджменту, Львівський медичний інститут, Львівський регіональний інститут державного управління. Діють 8 академій: Академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного, Львівська державна фінансова академія, Львівська комерційна академія Львівська національна академія мистецтв, Львівська національна музична академія ім. М. Лисенка, Міжрегіональна академія управління персоналом, Українська академія дизайну, Українська академія друкарства. Функціонують 15 університетів: ІТ СТЕП Університет, Львівська філія Дніпропетровського університету залізничного транспорту, Львівська філія Європейського університету, Львівська філія Київського національного університету культури і мистецтв, Львівський державний університет внутрішніх справ, Львівський державний університет МНС України, Львівський державний університет фізичної культури, Львівський національний аграрний університет, Львівський національний медичний університет ім. Д. Галицького, Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій ім. М. З. Гжицького, Львівський національний університет ім. Івана Франка, Львівський університет бізнесу та права, Національний лісотехнічний університет, Національний університет «Львівська політехніка», Український Католицький Університет.

Львів є значним освітнім центром християнського духовенства. Тут зосереджено 6 духовних семінарій: Вища духовна семінарія архієпископії Римсько-Католицької Церкви, Заочний біблійний інститут Християн віри євангельської, Львівська богословська семінарія Християн віри євангельської, Львівська духовна семінарія і академія УПЦ КП, Львівська духовна семінарія Святого Духа (УГКЦ), Львівська духовна семінарія УАПЦ.

В місті функціонують заклади, що надають й інші види освіти для одержування додаткових знань і навичок, а також задля перепідготовки, підвищення кваліфікації, здобуття нової професії та

самовдосконалення: 17 комунальних закладів дитячо-юнацьких спортивних шкіл (ДЮСШ): №1, №6, «Буревісник», «Дебют», ДЮСШ з футболу «Карпати» та «Рух», «Електрон», зимових видів спорту, ім. Б. Кокота, ім. А. Білого, ім. А. Дідуха, ім. В. Чукаріна, ім. Г. Прокопенка, ім. Д. Оббаріуса, ім. О. Дем'янка, ім. П. Короля, Клуб ігрових видів спорту «Олімпія»; 54 центри дитячої творчості (2 еколого-натуралістичні центри, 4 центри туризму і краєзнавства, 10 танцювальних клубів, 17 центрів творчості, 20 мистецьких навчальних закладів); 7 клубів для дітей та юнацтва від 4 до 17 років (клуби Галицького, Залізничного, Личаківського, Сихівського, Франківського, Шевченківського районів міста) які налічують понад 100 безкоштовних гуртків різного спрямування: спортивного, навчального, пізнавального, творчого, музичного, танцювального і наукового; 105 професійних курсів (2 школи лідерства, 4 бізнес-школи, 7 курсів фотографії, 14 комп'ютерних курсів, 17 курсів перукарів, косметологів, 6 тренінгів, 35 мовних шкіл, 19 автошкіл).

Після м. Львів другим за кількістю закладів освіти є м. Винники. Тут зосереджено [1]: 1 ЗДО (№156); 4 заклади середньої освіти (ЗШ «Берегиня», КЗ ЛОР «Винницька ЗСШ», СЗШ № 29 та 47);. 1 заклад освіти у сфері культури (Будинок дитячої та юнацької творчості); 2 заклади освіти у сфері спорту та відпочинку (ТОВ «Емілі івент хол», ФШ Мирона Маркевича «Рух-Винники»); 2 заклади інших видів освіти (ПП «Веди» та «Ліберти ДГ»); 1 школа із підготовки водіїв транспортних засобів («Форвард-К»).

В селищі Брюховичі є 10 закладів освіти [1]. Тут зосереджено: 1 ЗДО (№ 143); 3 заклади середньої освіти (Початкова школа «Томік», СЗШ № 41, КЗ ЛОР «БП НРЦ Святого Миколая»); 1 заклад освіти у сфері культури (Львівська музична школа № 7); 1 заклад освіти у сфері спорту та відпочинку (ДЮСШ № 6); 2 заклади інших видів освіти (ТОВ «Академія КПТ», ТЗОВ «Лемдд»); 1 заклад вищої освіти (Львівський регіональний інститут державного управління національної академії державного управління при Президентіві України).

У м. Дубляни діють: 1 ЗДО; 1 заклад середньої освіти (Дублянський опорний ліцей ім. А. Жаловаги);. 1 заклад освіти у сфері культури (дитяча школа мистецтв); 1 заклад вищої освіти (Львівський національний університет природокористування).

В селищі Рудне розміщено: 1 ЗДО (№ 180); 1 заклад середньої освіти (Ліцей № 74);. 1 заклад освіти у сфері культури (ГО «Культура Львівщини»); 1 заклад інших видів освіти (ПП «Азбука Світу»).

В селах громади розташовано по 1-2 заклади освіти. В с. Великі Грибовичі є: 1 ЗДО; 1 заклад середньої освіти (ліцей). На території

с. Зашків розташовано 1 ЗДО та 1 заклад середньої освіти (ліцей ім. Є. Коновальця). В селах Підбірці та Рясне-Руське функціонують ліцеї. В с. Гряда і с. Малехів діють ДНЗ та гімназії. Гімназії також є в с. Зарудці та с. Лисиничі. В с. Малі Підліски працює початкова школа, а в с. Малі Грибовичі є ДНЗ.

Заклади освіти у селах Воля-Гомулецька, Збиранка, Підрясне, Ситихів взагалі відсутні.

Висновки. Таким чином, завдяки високій концентрації закладів освіти у м. Львів громада має весь їх асортимент та найбільшу кількість з поміж інших адміністративних одиниць району та області.

Розподіл закладів освіти по території вкрай нерівномірний. У центральній та південній частинах громади, займаючи близько 25 % її площі, розташоване м. Львів з передмістями, а отже, концентрація закладів освіти тут надзвичайно висока. Найменше забезпечення закладами освіти на північ від м. Дубляни і на північний-захід від селища Брюховичі. Проте, завдяки незначній віддаленості та транспортній доступності до адміністративного центру громади, ця проблема нівелюється. Так, найбільш віддалене в громаді с. Зарудці, знаходиться лише за 23 км (автомобільними шляхами місцевого і державного значення) від м. Львів.

За останні роки спостерігається збільшення навантаження закладів освіти громади в результаті зарахування на навчання дітей зі статусом внутрішньо переміщених осіб. Це стало додатковим чинником завищення, понад норму профільного законодавства, показників наповнюваності класів у школах та груп у садках. В громаді немає програми розв'язання цієї проблеми, але спостерігається тенденція до збільшення приватних навчальних закладів, які надають освітні послуги для здобуття не лише початкової, а й середньої освіти.

Подальше дослідження та удосконалення структури закладів освіти Львівської міської територіальної громади повинне забезпечити досягнення практичних результатів щодо покращення доступності, зростання ефективності, підвищення якості освіти на всіх її рівнях.

Список використаних джерел:

1. Єдина державна електронна база з питань освіти. URL: <https://info.edbo.gov.ua/> (дата звернення 14.10.2024).
2. Освіта. Львівська міська рада: сайт. URL: <https://city-adm.lviv.ua/portal/catalog/education> (дата звернення 01.11.2024).
3. Програма розвитку освіти Львівської області на 2021-2025 роки / Департамент освіти і науки Львівської ОДА. Львів, 2021. 80 с.
4. Статистичний щорічник Львівської області (2021): збірник / за ред. С. І. Зимовіної. Львів: Головне управління статистики у Львівській області, 2022. 302 с.